

Człopa

gmina: Człopa, powiat: wałecki

Człopa to miasteczko leżące w południowo-zachodniej części powiatu wałeckiego, nad rzeką Cieszynką (lewy dopływ rzeki Płociczna i następnie Drawy), na terenie Puszczy Drawskiej, przy drodze łączącej Wałcz z Dobiegniewem i Gorzowem Wielkopolskim. Do siedziby powiatu w Wałczu odległość wynosi ok. 32 km.

Według legend, w znacznym stopniu potwierdzonych faktami historycznymi, w czasach Bolesława Chrobrego, Człopa miała być siedzibą lokalnego, pomorskiego księcia Dzierżykraj, który przyjął wiarę chrześcijańską. Od niego wywodzić się miała rodzina Czarnkowskich, pierwszych historycznych właścicieli miasta i okolicznych majątków. Najstarsza poświadczona w kronikach informacja o Człopie pochodzi z roku 1245, kiedy to istniejący tu gród przekazany został Sędziwojowi z Czarnkowa. Pod koniec XIII wieku ziemia wałecka opanowana została przez Brandenburgię. Kolejne informacje zapisano już w XIV stuleciu.

Najprawdopodobniej, tak jak miało to miejsce w przypadku sąsiednich miasteczek, Człopa lokowana została w pierwszych latach XIV wieku i przekazana w lenno rodowi Wedlów. Staraniem Kazimierza Wielkiego, Człopa została wraz z całą ziemią wałecką w roku 1368 włączona do Polski. Wówczas też miasteczko i związane z nim majątki przekazane zostały Czarnkowskim. Z przekazów kronikarskim wiadomo, że w czasach średniowiecznych znajdował się w Człopie obronny zamek, który skutecznie przetrzymał wyprawę odwetową księcia szczecińskiego Świętobora. Inny zapis wspomina o utrzymywanej tu stale 300-osobowej załodze wojskowej. Na krótko pod koniec XIV wieku miasto ponownie opanowali Wedlowie, a w roku 1406 zniszczyli Krzyżacy. Po pokonaniu Zakonu Krzyżackiego przejściu Nowej Marchii we władanie Brandenburgii sytuacja na pograniczu Rzeczypospolitej z Brandenburgią uległa normalizacji.

W 1555 człopsy luteranie przejęli miejscowy kościół. Mimo późniejszych zabiegów katolickich

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

DATA UTWORZENIA

23.09.2018

HERB:

LICZBA MIESZKAŃCÓW

2 461 (31.12.2014)

KODY POCZTOWE

78-630

PRAWA MIASTA

TAK

PRAWA GMINY

TAK

SYSTEM IDENTYFIKATORÓW I NAZW MIEJSCOWOŚCI (SIMC)

966808

Nawiguj

Pokaż na mapie

[Dodaj do planu podróży](#)

właścicieli miasta protestantyzm pozostał tu religią dominującą. Z woli Czarnkowskich w roku 1594 przy rynku zbudowano nowy katolicki kościół (który dotrwał do pożaru w 1637 roku), a w roku 1618 zmuszono luteran do zwrócenia katolikom także świątyni farnej. W roku 1637 całe miasto strawił pożar. Odbudowującą się Człopę w roku 1655 zajęli Szwedzi, który w ciągu półtorarocznej okupacji kompletnie ją zrujnowali. Dodatkowym obciążeniem było utrzymanie wojsk Stefana Czarneckiego, które właśnie pod Człopą zbierały się w 1657 roku przed sławną wyprawą do Danii.

Po śmierci ostatniego z Czarnkowskich, Człopa często zmieniała właścicieli. Byli nimi głównie przedstawiciele największych polskich rodów magnackich, między innymi Opalińscy, Leszczyńscy i Sułkowscy. W roku 1791 miasteczko i okoliczne majątki nabył król pruski Fryderyk Wilhelm II, który przekazał je jako podarek swojej kochance, hrabinie Lichtenau. Po śmierci króla faworyta musiała zwrócić podarek dworowi pruskiemu. Po raz drugi miasteczko stało się podarunkiem w czasach wojen napoleońskich, kiedy obdarowany został nim przez Napoleona marszałek Berthier.

Położenie przy szlaku handlowo-pocztowym przyczyniło się do rozwoju miasteczka w XIX wieku. Po ostatnim wielkim pożarze w roku 1858 zupełnie zmienił się charakter Człopy, a dawną drewnianą zabudowę zastąpiły porządne budynki murowane z cegły i muru pruskiego. Oprócz handlu, znajdującego się w rękach dość licznej gminy żydowskiej, w końcu XIX wieku działały w Człopie także cegielnia, tartak, browar, krochmalnia i dwie fabryki – cygar oraz konserw. W miejscowej drukarni zaczął ukazywać się „Tygodnik Człopski”.

Po zakończeniu I wojny światowej Człopa z całą ziemią wałecką znalazła się w nowej prowincji – Marchii Granicznej. W mieście osiedliła się spora grupa niemieckich optantów. Miasto wzbogaciło się o nowe zakłady pracy, między innymi fabrykę mebli, oraz stanowiącą dziś centrum miasta, dzielnicę domów jednorodzinnych wzdłuż szosy do Gorzowa. Z budynków użyteczności publicznej wybudowano między innymi dużą szkołę powszechną oraz sąd (budynek obecnie jest siedzibą Urzędu Miasta i Gminy). Pod koniec lat trzydziestych liczba mieszkańców Człopy przekroczyła 3.000.

Pancerne oddziały sowieckie dotarły pod Człopę pod koniec stycznia 1945 roku. W wyniku rabunków i podpaleń w pierwszych dniach po zdobyciu miasta blisko 80% jego zabudowy legło w gruzach. Odtąd rolę centrum miasta zaczęło spełniać rozbudowujące się od końca XIX wieku południowe przedmieście. To, czego w starym centrum nie zniszczyli Rosjanie, ostatecznie rozebrano w pierwszych latach po zakończeniu wojny.

Obecnie Człopa jest siedzibą władz miejsko-gminnych. W latach 1946–50 miasto administracyjnie należało do województwa szczecińskiego, w latach 1950–75 do województwa koszalińskiego a w latach 1975–1998 do województwa pilskiego. Głównym zajęciem mieszkańców Człopy jest drobny przemysł, przetwórstwo płodów rolnych i rolnictwo.

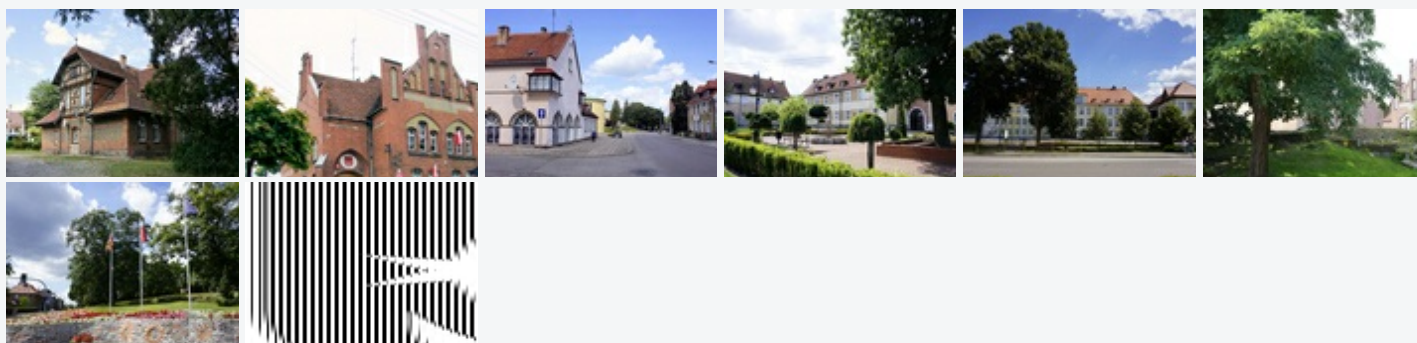
Zabytki w Człopie to m.in.: zespół obiektów mostowych zlikwidowanej linii kolejowej Człopa-Wałcz, w skład którego wchodzi: wiadukt drogowy na drodze nr 177, most kolejowy nad rzeką Cieszyneką, cmentarz żydowski. Wart uwagi jest również kościół parafialny pw. św. Antoniego, kompleks budynkowo mieszkalnych przy placu Zwycięstwa i XIX wieczny budynek nadleśnictwa.

W Człopie rozpoczyna się ścieżka pieszo-rowerowa „Brzegiem Człopskich Jezior” wiodąca przez malownicze zakątki terenu Nadleśnictwa Człopa.

Wydarzenia w miejscowości

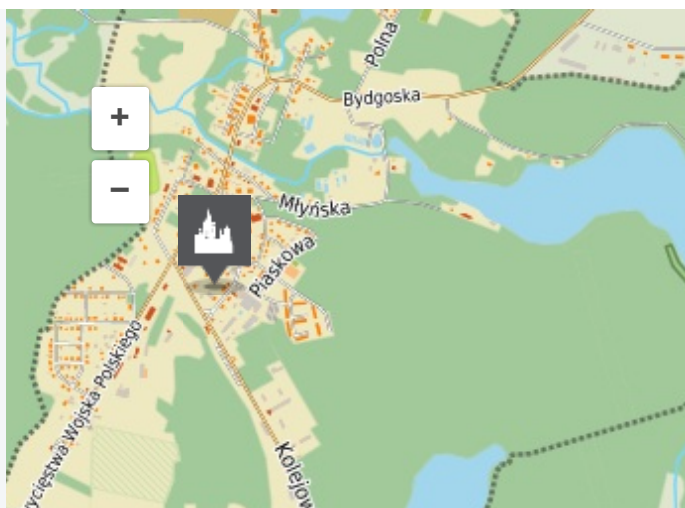
1 Dożynki Powiatowo-gminne w Człopie 02.09.2023

Media

Lokalizacja

Dane mapy © OpenStreetMap CC BY-SA, © WODGIK
Szczecin

KOMENTARZE

Zaloguj się, aby dodać komentarz.

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Pomorze
Zachodnie**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 - 2013.